

УДК 343.9

DOI 10.33244/2617-4154.1(14).2024.114-122

В. П. Любавіна,канд. юрид. наук, доцент кафедри
кримінальної юстиції**ORCID ID 0000-0003-4715-1749;****Л. Ю. Пустовой,**здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,

Державний податковий університет

РОЛЬ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ ЯК КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЗАСАДИ У СФЕРІ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

У статті досліджено сутність і зміст конституційного принципу презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини. Визначено його місце та роль у сфері кримінального судочинства. Аргументовано думку про те, що саме принцип презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини є важливою конституційною засадою і своєрідно фундаментальною, базовою у правовій системі України, адже вона має конституційне підґрунтя та передбачена в окремих статтях Основного Закону нашої держави. А отже, без сумніву, обов'язковою для дотримання у кримінальному процесі. Презумпція невинуватості слугує запорукою гарантій у кожному кримінальному провадженні. Її сутність полягає в тому, що будь-яке висунуте проти особи обвинувачення має бути обґрунтоване та надійно доведене.

Належна реалізація принципу презумпції невинуватості сприяє виконанню завдань кримінального судочинства у сфері охорони прав учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений. Презумпція невинуватості забезпечує також право особи, щодо якої сформульовано обвинувачення, на незалежний і безсторонній суд, оскільки принцип презумпції невинуватості є одним із елементів справедливого судового розгляду. З огляду на актуальність досліджуваного питання виникає наукова та практична потреба подальшого поглибленого вивчення й аналізу проблемних аспектів реалізації принципу презумпції невинуватості у кримінальному судочинстві.

Ключові слова: презумпція невинуватості, конституційна засада, справедливе правосуддя, підозрюваний, обвинувачений, кримінальне судочинство, обвинувальний вирок суду.

Постановка проблеми та її актуальність. Принцип презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини вважаються одними з ключових демократичних принципів, які є невід'ємною гарантією основних прав і свобод людини та справедливого правосуддя. Потрібно зазначити, що сутність принципу презумпції невинуватості полягає в тому, що кожна особа вважається невинною доти, доки її вина не буде доведена в суді відповідним чином. Водночас він діє щодо будь-якої особи до моменту винесення остаточного судового рішення про визнання винуватості такої особи. У контексті сучасних викликів та потреб суспільства, дослідження презумпції невинуватості як конституційної засади у кримінальному провадженні стає актуальним та необхідним для забезпечення високих стандартів правосуддя та правової демократії в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, що стосуються сутності та змісту принципу презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, визначення ролі такого принципу як конституційної засади в кримінальному провадженні були і залишаються вкрай актуальними та привертають увагу як науковців, так і правознавців-практиків. Зокрема, дослідженням таких питань займалися Г. І. Барчук, Ю. В. Баулін, О. А. Бунтовська, В. В. Вапнярчук, П. П. Захарченко, В. Т. Нор, В. В. Крижанівський, В. О. Попелюшко, Т. І. Фулей, П. Ю. Чеханюк, Г. Ю. Юдківська та ін.

Метою статті є дослідження сутності та змісту принципу презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини у кримінальному провадженні.

Формулювання цілей статті. Основним завдання цієї наукової статті є комплексне дослідження презумпції невинуватості, зокрема, визначення ролі презумпції невинуватості як конституційної засади у сфері кримінального судочинства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з основних стратегій становлення України як правової держави є передусім удосконалення її законодавства. Це завдання націлене не лише на гарантування невідворотності кримінального покарання, але й на створення системи, яка забезпечує захист прав людини під час кримінального розслідування, враховуючи повагу до її особистості та ставлення до неї як до особи, вину якої у вчиненні кримінального правопорушення ще не встановлено.

У КПК України 2012 року законодавець вперше закріпив двадцять дві загальні засади кримінального провадження, відповідно до яких має здійснюватися кримінальне судочинство.

У теорії кримінального процесу всі засади класифікують на три основні групи: конституційні, процесуальні (загальні засади кримінального провадження), спеціальні. Конституційні засади передбачені в Конституції України, процесуальні – перераховані в Кримінальному процесуальному кодексі України і спеціальні – це засади, які стосуються переважно основ проведення негласних слідчих (розшукових) дій, проведення тактичних комбінацій та стратегічних операцій на досудовому розслідуванні й одночасно є спеціальними для оперативно-розшукової діяльності [4, с. 262].

До конституційних засад, що мають особливе політичне і юридичне значення, належать:

- 1) верховенства права;

- 2) законність;
- 3) рівність перед законом і судом;
- 4) повага до людської гідності;
- 5) забезпечення прав на свободу та особисту недоторканність;
- 6) недоторканність житла чи іншого володіння особи;
- 7) таємниця спілкування;
- 8) невтручання у приватне життя;
- 9) недоторканність права власності;
- 10) презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини;
- 11) свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї;
- 12) заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне й те саме правопорушення;
- 13) забезпечення права на захист;
- 14) доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень;
- 15) змагальність сторін і свобода в поданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості;
- 16) забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності;
- 17) гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами;
- 18) мова, якою здійснюється кримінальне провадження [7].

Також виділяють й інші засади, що закріплені в нормах кримінально-процесуального законодавства: безпосередності дослідження показув, речей і документів; публічність; диспозитивність; розумність строків.

Враховуючи те, що засада презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини передбачена нормами Конституції України, вона є конституційною, отже, без сумніву, обов'язковою для дотримання у кримінальному процесі. Загалом із двадцяти двох засад, закріплених Кримінальним процесуальним кодексом України, шістнадцять є конституційними принципами.

Презумпція невинуватості особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, як вже зазначалося вище, є конституційним принципом в Україні та загальновизнаним принципом міжнародного права, реалізованим у сучасному законодавстві майже всіх демократичних країн світу. Вважається, що вперше презумпція невинуватості була закріплена у французькій Декларації прав людини та громадянина (1789 р.) і сформульована так: «Оскільки кожна людина припускається невинуватою, доки її не оголосять винуватою (судом), то у разі необхідності її арешту будь-яка надмірна строгість, не зумовлена необхідністю, повинна суворо каратися законом» [10, с. 80].

Так, відповідно до ст. 62 Конституції України особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину. Обвинувачення не

може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним способом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь. У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням [7].

Сфера дії зазначеної засади є доволі широкою. Адже вона поширюється не тільки на таких учасників провадження, як підозрюваний та обвинувачений. Під її захистом перебуває будь-яка особа, задіяна у кримінальному судочинстві. Це, зокрема, може бути свідок, якого допитують про обставини, що можуть бути використані проти нього.

Також дія презумпції невинуватості зберігається і щодо підозрюваного чи обвинуваченого, кримінальне провадження стосовно яких закривається судом у зв'язку зі звільненням їх від кримінальної відповідальності. У цьому випадку вина названих учасників провадження встановлюється слідчим та прокурором, з ними може погодитись і суд. Але вина встановлюється водночас не для визнання особи винною вироком суду і покарання, а з метою закриття кримінального провадження. Суд не визнає особу в цьому випадку винною у вчиненні злочину своїм вироком. Він виносить ухвалу про закриття кримінального провадження, яка не замінює обвинувального вироку, а лише після його вступу в законну силу ним особа може бути офіційно визнана винною [9, с. 67–68].

Досить вдало зазначив про засаду презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини В. О. Попелюшко, який стверджує, що справжній принцип презумпції невинуватості для всіх без винятку, а для слідчого, прокурора, судді особливо й обов'язково, є правилом їх поведінки, згідно з яким їм забороняється поступати з обвинуваченим як зі злочинцем до моменту, доки не набере законної сили обвинувальний вирок суду, що означає нормальне взаємовідношення між ними як між людьми рівними; що обвинувачений упродовж усього провадження кримінальної справи до цього моменту не повинен відповідати за діяння, у вчиненні якого його допоки тільки обвинувачують, утриманням під вартою; що державний (процесуальний) примус під час кримінального провадження може застосовуватися лише в тій мірі і лише настільки, наскільки це необхідно для того (з огляду на виключно його поведінки під час кримінального провадження), щоб він міг постати перед судом [2, с. 10].

Стаття 17 КПК України містить п'ять частин, три з яких становлять юридичний зміст засади презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, тим самим розширюючи та доповнюючи її.

Відповідно до ч. 3 ст. 17 КПК України підозра, обвинувачення не можуть ґрунтуватися на доказах, отриманих незаконним способом [8]. Під доказами в кримінальному провадженні розуміють фактичні дані, отримані у встановленому порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність або відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню. Законодавець детально визначив і регламентував питання щодо збирання доказів, їх визнання допустимими, тобто такими, які мають право бути використані в ході розгляду конкретного кримінального провадження та під час прийняття процесуальних рішень, зокрема судом під час ухвалення судового рішення.

Збирання доказів може здійснюватися сторонами кримінального провадження, потерпілим, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження. Так, відповідно до чч. 2 та 3 ст. 93 КПК сторона обвинувачення здійснює збирання доказів проведенням слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, витребуванням та отриманням від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових та фізичних осіб речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок, проведенням інших процесуальних дій, передбачених Кодексом. Зі свого боку сторона захисту, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, збирає докази витребуванням та отриманням від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб речей, копій документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок; ініціюванням проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій, а також здійсненням інших дій, які здатні забезпечити подання суду належних і допустимих доказів [8].

Крім того, законодавець передбачає можливість отримання доказів на території іноземної держави в результаті здійснення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Отже, відповідність доказів вимогам КПК України робить їх автоматично можливими для використання і посилання на них у конкретному кримінальному провадженні, і навпаки, порушення цих вимог зумовлює недопустимість їх використання як доказу. Вимоги допустимості доказу стосуються належного процесуального джерела, належного суб'єкта отримання доказу, законності процесуальної форми збирання і закріплення доказів. Крім того, такі вимоги до доказів є гарантією одержання достовірної доказової інформації та дотримання прав і законних інтересів суб'єктів, від яких одержують докази [11].

Однією зі складових змісту презумпції невинуватості є також положення, за яким усі сумніви щодо доведеності вини особи мають тлумачитися на її користь, а недоведеність вини є підставою для ухвалення виправдувального вироку (ч. 4 ст. 17, ст. 373 Кримінального процесуального кодексу України) [6, с. 57].

Принцип презумпції невинуватості діє на всіх стадіях кримінального процесу, забезпечуючи підозрюваному або обвинуваченому гідне ставлення до нього як до особи, яка є не винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, доки зворотнє не буде доведено в законному порядку та встановлено обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили.

Розглядаючи презумпцію невинуватості та її роль у кримінальному процесі, П. П. Захарченко стверджує, що сутність презумпції невинуватості полягає в тому, що особа, стосовно якої проводяться процесуальні та слідчі дії з боку суб'єктів, які здійснюють функцію обвинувачення, вважається невинуватою. На думку науковця, цей принцип не лише вважається формальною вимогою, а й є одночасно основною кримінально-процесуальною гарантією [5, с. 67].

За твердженням Т. І. Фулей, презумпція невинуватості є одним з елементів справедливого судового розгляду. Цей принцип забороняє формування передчасної позиції суду, яка б відображала думку про те, що особа, обвинувачена у вчиненні злочину, є винуватою ще до того, коли її вина буде доведена відповідно до закону. Захисна функція реалізується через покладання тягаря доведення на сторону обвинувачення, тобто виявляється у звільненні особи від обов'язку, водночас в наданні їй права брати участь у доказуванні, зокрема й своєї невинуватості [12, с. 47].

Деякі науковці вбачають зміст принципу презумпції невинуватості у забезпеченні швидкого розслідування та судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив злочин, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура [3, с. 327].

Варто погодитися з Г. І. Барчуком, який вдало і найбільш повно визначив сутність презумпції невинуватості. Дослідник зазначає: «Основна суть презумпції невинуватості полягає в тому, що будь-яке висунуте проти особи обвинувачення має бути доведено, і тільки внаслідок судового розгляду з його гласністю, змагальністю, безпосередністю дослідження доказів та іншими гарантіями особа може бути визнана винною у вчиненні злочину, доти вона вважається невинуватою». Науковець наголошує на тому, що у презумпції невинуватості виражена ідея про судовий контроль за правильністю висновків органів розслідування та прокурора з питання про винуватість особи у вчиненні злочину [1, с. 54].

Принцип презумпції невинуватості насамперед адресований державним органам і посадовим особам, які ведуть кримінальний процес і на яких законодавчо покладається обов'язок доказування. Це означає, що слідчий, прокурор, органи дізнання повинні відстояти свою правову позицію проведенням процесуальних дій, спрямованих на формування обвинувальної доказової бази та на її обґрунтування у процесуальних рішеннях. У такий спосіб держава гарантує, що вина особи (підозрюваного, обвинуваченого) буде доведена або спростована в межах процесуального закону належними, неспростовними доказами [9].

Висновки. Аналізуючи викладене вище, можна зазначити, що презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини визначаються як фундаментальні принципи правової системи України. Ці принципи ґрунтуються на конституційних засадах, дія яких охоплює всі етапи кримінального провадження й гарантує гідне та справедливе ставлення до осіб, які перебувають під підозрою або обвинуваченням у кримінальному провадженні. Цей принцип діє як гарантія справедливого судового процесу та покликаний запобігти можливим зловживанням і неправомірним обвинуваченням.

Сутність забезпечення доведеності вини полягає в тому, щоб державні органи та правоохоронні структури викладали перед судом об'єктивні, достовірні та вагомі докази, які переконують у вині обвинуваченого. Це важливий механізм, спрямований на захист прав особи, щоб уникнути безпідставних обвинувачень та забезпечити об'єктивність судового вирішення.

Посягання на презумпцію невинуватості та невиконання вимог забезпечення доведеності вини вважаються серйозним порушенням прав людини. Відповідно до чинного законодавства України за такі порушення передбачена відповідальність, що охоплює санкції та компенсації для постраждалих.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барчук Г. І., Чеханюк П. Ю. Презумпція невинуватості як один із принципів кримінального процесу. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 4 (71). С. 54–62.
2. Бобік В. П. Вдосконалення діяльності кримінальної юстиції України в межах реалізації презумпції невинуватості. *Проблеми реформування кримінальної юстиції України* : збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції, 15–16 червня 2017 р. Чернівці, 2017. С. 30–33.
3. Бунтовська О. А. Діяльність міліції України у процесі забезпечення реалізації конституційного принципу презумпції невинуватості. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 326–333.
4. Вапнярчук В. В. Загальна характеристика правових презумпцій та їх значення для кримінального процесуального доказування. *Юрист України*. 2013. № 3. С. 62–68. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2013_3_12 (дата звернення: 17.01.2024).
5. Захарченко П. П., Махначова Н. М. Роль презумпції невинуватості у кримінальному процесі: витоки та сучасність. *Право і держава сучасної України: проблеми розвитку та взаємодії*. Київ, 2008. Ч. 2. С. 216.
6. Коваль О. М. Деякі особливості взаємозв'язку принципу презумпції невинуватості та права особи на виправдування у кримінальному процесі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки*. 2014. № 6-1. С. 57–60.
7. Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96-вр. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. С. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 17.01.2024).
8. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-17. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. С. 88. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384> (дата звернення: 17.01.2024).
9. Любавіна В. П. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини як засада кримінального провадження : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : [спец.] 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність / Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2018. С. 276.
10. Попелюшко В. О. Презумпція невинуватості за законом на грані закону та поза його межами. *Часопис Академії адвокатури України*. 2008. № 1 (1). С. 78–82.
11. Тертішніков В. І. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України. Київ : Алерта, 2014. С. 768.
12. Фулей Т. Презумпція невинуватості: концептуальні підходи. *Слово Національної школи суддів України*. 2012. № 1. С. 39–5.

Любавіна В. П., Пустовой Л. Ю. Роль презумпції невинуватості як конституційної засади у сфері кримінального судочинства

REFERENCES

1. Barchuk H. I., Chekhaniuk P. Yu. Presumptsia nevinovatosti yak odyń iz pryntsyypiv kryminalnoho protsesu. *Naukovyi visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. 2010. № 4 (71). S. 54–62.
2. Bobik V. P. Vdoskonalennia diialnosti kryminalnoi yustitsii Ukrainy v mezhakh realizatsii prezumptsii nevinovatosti. *Problemy reformuvannia kryminalnoi yustitsii Ukrainy* : zbirnyk naukovykh prats za materialamy vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 15–16 chervnia 2017 r. Chernivtsi, 2017. S. 30–33.
3. Buntovska O. A. Diialnist militsii Ukrainy u protsesi zabezpechennia realizatsii konstytutsiinoho printsypu prezumptsii nevinovatosti. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*. 2013. № 2. S. 326–333.
4. Vapniarchuk V. V. Zahalna kharakterystyka pravovykh prezumptsii ta yikh znachennia dlia kryminalnoho protsesualnoho dokazuvannia. *Yuryst Ukrainy*. 2013. № 3. S. 62–68. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2013_3_12 (data zvernennia: 17.01.2024).
5. Zakharchenko P. P., Makhnachova N. M. Rol prezumptsii nevinovatosti u kryminalnomu protsesi: vytoky ta suchasnist. *Pravo i derzhava suchasnoi Ukrainy: problemy rozvytku ta vzaiemodii*. Kyiv, 2008. Ch. 2. S. 216.
6. Koval O. M. Deiaki osoblyvosti vzaiemozv'язku printsypu prezumptsii nevinovatosti ta prava osoby na vypravdannia u kryminalnomu protsesi. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriia Yurydychni nauky*. 2014. № 6-1. S. 57–60.
7. Konstytutsiia Ukrainy : zakon Ukrainy vid 28.06.1996 No. 254k/96-vr. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. S. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (data zvernennia: 17.01.2024).
8. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 No. 4651-17. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2013. No. 9–10, No. 11–12, No. 13. S. 88. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384> (data zvernennia: 17.01.2024).
9. Lyubavina V. P. The presumption of innocence and ensuring the proof of guilt as a basis for criminal proceedings. Qualification scientific work as the manuscript. The dissertation for obtaining the degree of Candidate of Law Sciences, Specialty 12.00.09 – Criminal Procedure and Criminalistics; forensic examination; operational search activity / University of the State Fiscal Service of Ukraine. Irpin, 2018. S. 276.
10. Popeliushko V. O. Presumptsia nevinovatosti za zakonom na hrani zakonu ta poza ioho mezhamy. *Chasopys Akademii advokatury Ukrainy*. 2008. № 1 (1). S. 78–82.
11. Tertishnikov V. I. Naukovo-praktychnyi komentar do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy. Kyiv : Alerta, 2014. S. 768.
12. Fulei T. Presumptsia nevinovatosti: kontseptualni pidkhody. *Slovo Natsionalnoi shkoly sudei Ukrainy*. 2012. № 1. S. 39–5.

V. P. Liubavina, L. Y. Pustovoi. THE ROLE OF THE PRESUMPTION OF INNOCENCE AS A CONSTITUTIONAL PRINCIPLE IN THE FIELD OF CRIMINAL JUSTICE

The article examines the essence and content of the constitutional principle of presumption of innocence and provision of proof of guilt. Its place and role in the field of criminal justice is defined. The opinion is argued that the principle of presumption of innocence and ensuring the proof of guilt is an important constitutional principle, and of a kind – fundamental, basic in the legal system of Ukraine, since it has a constitutional basis and is provided for in separate articles of the Basic Law of our state. And therefore, without a doubt, mandatory for compliance in criminal proceedings.

The purpose of the article is to study the essence and content of the principle of presumption of innocence and ensuring proof of guilt in criminal proceedings. In the context of modern challenges and needs of society, the study of the presumption of innocence as a constitutional basis in criminal proceedings becomes relevant and necessary to ensure high standards of justice and legal democracy in Ukraine.

It is marked that the proper realization of principle of presumption of innocence assists implementation of tasks of criminal trial, in the field of guard of rights for the participants of criminal procedure, and also providing of rapid, complete and investigation and judicial trial with that each, who accomplished criminal offence, was brought to the account to the extent of the guilt, the not a single guilty was accused or convict. Presumption of innocence provides a right for personality in relation to that a prosecution is set forth, on an independent and impartial court, as is one of elements of the fair judicial hearing.

Key words: *presumption of innocence, constitutional principle, a fair trial, suspect, accused, criminal justice, a guilty verdict.*

Стаття надійшла до редколегії 4 січня 2024 року